KURJER WARSZAWSKI

D. 11. Października.
WTOREK.
Rok 1831.

№ 275.

WSPOMNIENIA.
Narodzenie Xięcia Mich: Poniatowskiego Prymasa 1736.

Zdawało się że zdobycie *Warszawy*, położy koniec wojnie. Naród za pośrednictwem Jenerała *Krukowieckiego*, a wojsko przez swego Wodza, błagało prawego swego MONARCHĘ o łaskę. Dla uniknienia 3ciej walki która niezawodnie byłaby pociągnęła za sobą zupełną zagładę Powstańców, reszta wojska Polskiego przystała na udanie się w okolice *Płocka*, celem oczekiwania postanowienia N. CESARZA i KRÓLA, względem dalszego swego przeznaczenia. Uszedłszy raz niebespieczeństwu zagrażaiącemu im w *Warszawie*, Powstańcy rozumieli, iż wolno im łamać przyięte już zobowiązanie. Przybywszy więc pod wały *Modlina*, niechcieli już poddać się warunkom, o przyięcie których sami prosili, a które nawet przez Wodza Naczelnego wojsk Cesarsko-Rossyjskich, ieszcze nie były zatwierdzone. Aby lepiej zataić swoie wiarołomstwo i zyskać na czasie w układaniu proiektu dalszego działania, Powstańcy wysłali Parlamentarzy z przyrzeczeniami i oświadczeniami. Przyiął ich Wódz Naczelny wojska Cesarsko-Rossyjskiego; lecz pomimo trwaiących układów, nieprzestał mieć na oku wszystkie przygotowania, potrzebne do rozpoczęcia nieprzyiacielskich kroków; przeniewierzenie się bowiem, z iakiem Powstańcy już złamali swoie przyrzeczenia było oczewistym dowodem, iż z podobnemi przeciwnikami, raczej siłą oręża, niżeli wiarogodnemi układami czynności swoie ustalać należy. Jakoż w samej rzeczy Powstańcy korzystaiąc z tego czasu, postawili most w *Dobrzykowie* za *Modlinem*. Wódz Naczelny rozkazał także rzucić most na Wiśle, na przeciw *Czoskowa*, dla ułatwienia poruszeń armji na obydwóch brzegach działaiącej. Jenerał Hrabia *Pahlen*, miał sobie poleconem uważanie z pierwszym korpusem, lewego brzegu Wisły, reszta zaś armji miała go wspierać. Gdy powzięto wiadomość o punktach przejścia, armja natenczas pomaszerowała na *Sochaczew*. Powstańcy uwiadomieni o tem poruszeniu, zaniechali przejścia pod *Dobrzykowem*, rozebrali most i takowy aż pod *Płock* sprowadzili, z tamtąd wzięli kierunek ku niższej Wiśle. Zatrzymali się na przeciw *Włocławka*, postawili znowu most i prześli Wisłę, w celu udania się ku części południowej Królestwa. Hrabia *Pahlen*, który na tenczas był w *Gostyninie*, obrócił się ku *Kowalowi* i zaiął pozycję centralną między tem miastem i *Brześciem Kujawskim*, dla przyięcia nieprzyiaciela zkądkolwiek przybywaiącego. Zniszczył tym sposobem, wszelkie zamiary powstańców, chociaż niemiał iak 15 tysięcy ludzi pod bronią, a powstańcy zaś od 22 do 23 tysięcy. W tym przeciągu czasu, nadciągnęła główna siła armji i przeszła *Wisłę*, a następnie *Bug* pod *Górą*. Wódz Naczelny wskazał iej kierunek, na główny trakt Województwa Płockiego, dla dania odporu powstańcom, ku części północnej Królestwa, gdyby chcieli ujść przez *Mławę* i udać się do Litwy, lub gdyby mieli zamiar ciągnąć wzdłuż Wisły napowrot do *Modlina*. W czasie gdy Powstańcy przez Hrabiego *Palen* byli odparci, z iednego brzegu na drugi, Wódz Naczelny z główną siłą zbli-

żył się do *Plonicy*. Hrabia *Pahlen* który zaiął był most, przeszedł Wisłę i ścigał nieodstępnie nieprzyiaciela. Gdy powstańcy zamierzali maszerować przez *Mławę* do *Litwy*, Wódz Naczelny zmienił w *Plonicy* dyrekcją wojska i zwrócił się na prawo ku *Raciążowi*. Powstańcy widząc się prawie otoczonemi przez różmaite kolumny armji Rossyjskiej, zmuszeni byli obrócić się ku północy Królestwa. Parci z przodu przez korpus Hr. *Pahlena*, oskrzydleni z obu stron przez iazdę i główną siłę armji, zmuszeni byli cofnąć się ku *Rypinowi*, gdy temczasem Wódz Naczelny przeciął im trakt do Rossji, maszeruiąc przez *Ratowo* i *Bozuń* na *Przywołoko*. Szczątki wojska Polskiego potykaiąc ze wszech stron rozmaite kolumny Rossyskie, zmuszone były przejść na terrytorjum *Pruskie*, przez *Janów* i *Szczogłów*, będąc ścigane w odwrocie swoim przez przednią straż głównej armji, składaiącej się z iazdy Jenerała *Doktorowa* i Kozaków Attamana *Włossowa*, oraz przez korpus Hra. *Pahlena*. Tym sposobem, uskuteczniło się oswobodzenie Królestwa, a wiarołowstwo, cecha działań Powstańców, po zdobyciu Warszawy, zostało ukaranem przez wyrugowanie Wojska Polskiego z iego ziemi rodzinnej.

Onegdaj i wczoraj przybyło do *Warszawy* kilkudziesiąt Podofficerów i Żołnierzy z pułku Grenadjerów Gwardji Królewsko-Polskiej. — *Dostrzegacz Austrjacki* donosi że 40 armat i wszelka broń złożone przez korpus *Ramorina* w Galicji, oddane iuż zostały wojsku Rossyjskiemu. Pałac w *Sieniawie* iest przeznaczony na mieszkanie 5ciu Jenerałów Polskich; z tegoż korpusu pozostało 9,000 Ludzi, które w 4ch oddziałach obozuią. — Szambelan J. C. K. M. Baron *Morenhejm* wrócił do *Warszawy*; przybyli oraz, z Krakowa Jenerałowa *Kossecka*, z Memla Rze: Radca sta: *Fuhrman*, z Kalisza Jenerał Dyw: *Żółtowski*, od wojska Polski: Jen: *Milberg*, z Modlina *Kołaczkowski*, Pułko: *Korjot*, iako też Urzędnik klassy 5 *Sagatyński*.

Dalszy ciąg raportów JO. Xięcia *Paskiewicza Warszawskiego* przesłanych N. PANU. — Na zakończenie tego wykazu moich negocjacji z Naczelnikami powstańców przytaczam i to, że P. *Rybiński* przez Jene: *Dziekońskiego* reklamował u mnie pozostawione przez wojska Polskie w stolicy effekta i materjały. W istocie Hr. *Małachowski* przy opuszczeniu miasta prosił mnie między innemi także o pozwolenie 48 godzin czasu do wywiezienia wszelkiej własności wojska z wyiątkiem amunicji woiennej. Nieprzychyliłem się wyraźnie do tego życzenia, lecz byłbym ie wziął pod rozwagę, gdyby wojsko Polskie przesłało akt poddania się Waszej Cesar: Król: Mci. Tymczasem Hr. *Witt* po wyjściu wojsk powstańczych, kazał postawić straż przed składy, Officerom zaś, którzy przeciwko temu reklamowali, oświadczył, iż przed wydaniem żądanych effektów, będzie oczekiwał powrotu Jen: *Berg*, aby się dowiedzieć, o ile przyrzeczenie do którego się odwołuią, iest obowiązuiącem. Teraz, kiedy wojsko Polskie przybrało znowu nieprzyiacielską postawę, niesądzę się być obowiązanym do zadosyć uczynienia iego życzeniu; ponieważ zaś niedałem wyraźnego przyrzeczenia, poleciłem Jen: *Berg* przesłanie dołączonej tu noty P. *Rybińskiemu* i zawiadomienie go, iż reklamowane przedmioty, nie są iuż do dyspozycji wojska Polskiego. Jenerał *Berg* iest wszakże upoważniony, przyrzec oddanie ich, na przypadek, iż będzie zawarte zawieszenie broni. — Odpowiedź P. *Rybińskiego* na kommunikacje Jenerała Berg. „Odpowiadaiąc na kommunikacje uczynione przez JW. Jen: Berg ze świty Najiaśniejszego Cesarza Wszech

Rossji, podpisany ma zaszczyt zawiadomić tegoż przedewszystkiem, że gdy w d. 7 Wrze. Jenerałowi *Małachowskiemu* udzielone zostało uwolnienie, on, Jenerał *Rybiński*, (Maciej) przez wolny wybór wojska, potwierdzony od Rządu Nar. objął naczelne dowództwo armji. Co do treści urzędowego aktu, który Jenerał *Berg* kazał doręczyć podpisanemu, tenże ma honor nadmienić, iż żądane od niego wykonanie szczegółów może tylko nastąpić w skutek ostatecznych układów względem uspokoienia obudwóch narodów; zważywszy, iż tylko na mocy takich układów, strony obiedwie mogą stanowić względem dalszych ruchów wojska, którem dowodzić podpisany ma honor. Co do pytania głównego, to iest: względem uspokoienia, naczelnie Dowodzący przekonawszy się o chęciach Prezesa Rządu P. *Niemoiowskiego* (Bonawentury) donosi, iż obadwaj równie są skłonni uprzedzać życzenia Cesarza Jegomości, oświadczaiąc, iż są gotowi do zawarcia zawieszania broni w celu rozpoczęcia układów względem uspokoienia obudwóch narodów. Możnaby niezwłocznie z obudwu stron wyznaczyć pełnomocników, którzyby się zjechali w Górze nad Narwią. Wódz Naczelny oczekiwać będzie odpowiedzi do d. 12 Września o godzinie 10 z rana. — Dan 10 Września 1831 r. — Naczelny Wódz Wojska Polskiego, (Podpisano) *Rybiński*.

W izbie deputowanych w *Paryżu*, Minister handlu wniosł żądanie nowego kredytu 18 miljonów franków, dla polepszenia fabryk i rękodzielni, przezco klassa robotników niemaiących zatrudnienia stała by się czynną; byli oni teraz także powodem rozruchów w *Paryżu* łącząc się z źle myślącemi ludźmi; doświadczenie przekonało że gdy rozruch powstanie w stolicy, takowy i w miastach prowincjonalnych bywa wznawianym, iest przeto nagłą potrzebą zatrudnić próżniaków i ożywić handel w państwie francuzkiem. Rodzina Króla *Francuzkiego* z tego powodu wyprowadziła się do pałacu *Tuljeri* z *Pale roial*, że w nim są zdrowsze pomieszkania, w przypadku gdyby cholera zjawiła się w *Paryżu*. — W *Belgji* znajduie się 50 Drukarń, które się najwięcej trudnią przedrukowaniem różnych dzieł we *Francji* wychodzących, a przez to przynoszą znaczną szkodę księgarzom Paryzkim i rządowi. — Na wyspie *Barbados* powstał okropny orkan, który spustoszył całą tameczną okolicę nadmorską; 3000 ludzi, między któremi było 40 wojskowych Anglików utraciło życie; 14 okrętów kupieckich popędziła taż burza ku skalistemu lądowi, gdzie powiększej części zostały zgruchotane. Na tej wyspie prawie wszystkie domy są uszkodzone; tameczny Gubernator musiał spiesznie oddalić się z swego pałacu, lękaiąc się aby go ten straszliwy wicher nie zburzył! — Mieszkańcy miasta *Tel* w którem się urodził sławny Jenerał Niderlandzki *Szase*, ofiarowali swemu ziomkowi złotą szpadę honorową, oddała mu ią Deputacja w cytadelli *Antwerpskiej*, którą z taką walecznością dotąd bronił. — Jazda *Belgicka* składać się ma z 2ch pułków kirysjerów, z 2ch ułanów, z 2ch strzelców, kilkunastu szwadronów iazdy rezerwowej, każdy pułk lekkiej iazdy liczyć będzie 1,268 a ciężkiej 1,145 koni, w ogóle składać się będzie iazda z 7,350 koni. — W mieście *Biseter* we *Francji* zbuntowali się tameczni więźnie, kilku z nich chcąc się uwolnić skoczyło z 3go piętra, przezco bardzo zostali skaleczeni. — W *Perpinjan* rozkazano wszystkim zbiegom Hiszpańskim, którzy tam bawili, spiesznie opuścić to miasto. — Znaczny zapas prochu wywieziono z *Hiszpanji* do *Portugalji*. — Na prośbę Zakonników zabawi Król *Hiszpań-*

ski dłużej w *Eskurjalu* niż dawniej. Arcybiskup *Sewilski* i Biskup *Kadyxu* prosili najusilniej Rządu aby zniósł wolność portową w *Kadyxie*, z tego powodu że tam najbardziej wprowadzaią obce dzienniki i książki gorszące naród Hiszpański.

Kommissja Waiewództwa Mazowieckiego. Ponieważ być może że nakazano nateraz z Woli JO. główno kommenderuiącego armią czynną Rossyjską, dostawa produktów żywności i na szczególnych kontrybuentów rozpaletowana, przez tychże nie będzie mogła być w całkowitości na raz ieden do wskazanego paletem magazynu odwiezioną, Kommissja Woiewódzka przeto w celu zapewnienia dogodności i zapobieżenia nieporozumieniom, podaie niniejszym do publicznej wiadomości mianowicie powołanych do odstawy produktów kontrybuentów, że poleciła właściwym Dozorom Magazynów, ażeby przywiezione produkta w części, lub nie we wszystkich artykułach paletem wyrażonych, bez żadnej trudności na rachunek ogólnej wskazanej ilości przyjmowali i na odbiór takowych, nie inne iak tylko z księgi sznurowej wycinane na drukach wydawali kwity. Oprócz tego zawiadamia, że mąka i krupy do Warszawy odstawiane, odbierać będzie Dozórca Magazynu w officynie pałacu Krasińskich przy ulicy Długiej, zaś Owies, Siano i Słomę, Dozórca Magazynu w Koszarach Radziwiłowskich pod Uiazdowem. — Prezyduiący Referendarz Stanu Koźuchowski. Sekretarz Jlny Dziewanowski.

PRZYJECHALI DO WARSZAWY.

Nowiński Józ: oby: z Łomży, Korzeniowski Antoni oby: z Łomżyńskiego, Lalewiczowa obywat: z Czarnej, Janowski Lud: Podsędek z Lublina, Bogucki Fr: oby: z Podlaskiego, Szymanowski Waler: oby: z Sandomierskiego, Ossowski Mac: b. Pułko: z Stobnicy, Celiński Józef obyw: i Dunin Maior z Krakowa, Choromański Maior z Lipna, Bartelson kupiec z Berlina, Myszkowski Jan obywa: z Łęczycy, Kanic Pułko: Pruski z Torunia, Tepper Aug: kupiec z Bygdoszczy, Grassów Fryd: obywa: z Wrocławia, Kleszczyński Waler: Kom: Obw: z Kalisza, Kiślański Mat: oby: z Wojcina, Robiński Anto: kupiec z Poznania.— DONIESIENIA.

KOCZ mało co używany na urząd robiony z srebrnemi platerowanemi bronzami, oraz para CHOMONTÓW angielskich bogato bronzami ozdobionych iest do sprzedania pod Nr 1313 na Nowym świecie na 1szem piętrze od frontu.

Jest do sprzedania KOCZOBRYK na rysorach, lekki do pary koni, modny, BRYCZKA prosta z budą i szorów parę angielskich wybronzowanych, wszystko iak nowe; życzący nabyć uda się pod Nr 526 przy ulicy Podwal do Kapitana Wojsk Pols:.

Potrzebny iest PIWOWAR znaiący się na gorzelnictwie, opatrzony w dobre świadectwa. Niech się zgłosi do Biora zleceń pod Nro 357 na Nowe miasto. — Ktoby miał DOM lub KAMIENICĘ do sprzedania, niech się zgłosi tamże. — Znajduie się także osoba przyjmuiąca rozmaite szycia damskie i męzkiej bielizny, iak niemniej pierze pięknie bieliznę damską i męzką. Wiadomość o niej w temże Biorze pod Nr 357 na 1sze piętro od frontu.

Osoba znaiąca dostatecznie obowiązki PANNY, posiadaiąca różne roboty i ięzyki, życzy wyiechać za granicę. Wiadomość przy ulicy Zakroczymskiej pod Nro 1849 u Mydlarza.

Przy ulicy Miodowej w domu pod Nr 493 stoiącym, w różnych położeniach znajduią się MIESZKANIA większe z kuchniami, drwalniami, piwnicami, stajniami, wozowniami i górami do bielizny suszenia; zaś lokale mniejsze czyli kawalerskie z drwalniami tylko; także są 3 piwnice oddzielne i obszerne, do konserwacji win, lub innych trunków suche i dogodne, do naięcia za umiarkowaną cenę każdego czasu. Informacyą powziąść można u Rządcy domu.

Z wolnej ręki nabyć można stosowną ilość z Koni 15tu tak pod wierzch iako i do zaprzęgu. Chcący nabyć takowych raczy się udać do domu Jasińskiego pod Nr 1261 przy ulicy Nowy-świat, gdzie przez Murgrabiego zainformowanym zostanie.

Ktoby miał do zbycia ZEGAREK po cenie zniżonej, regularnie idący i pokazuiący sekundy, wartości od 15 do 25 dukatów; zechce go nadesłać na 48 godzin do Biora Informacyjnego celem wypróbowania i ułatwienia sprzedaży.

Zginął PIES z pałacu Mostowskich, z gatunku wyżłów cwajnos, łaciasty, nieco centki po nogach maiący, na nogach wysokich, młody; ktoby go miał albo wiedział o nim, raczy oddać do tegoż pałacu, a oprócz wdzięczności, odbierze nagrodę.

Krawiec męzki J. SABO przeniósł swe mieszkanie przy ulicy Podwale w domu WJnej Dobrycz pod Nr 497 Lit: C.

Dziś rano stopni ciepła 3. Wczoraj w połu: 10.